

Побережна М. М.
студент СВО магістр,
спеціальність 103 Науки про Землю;
Науковий керівник – к.г.н., старший викладач кафедри географії
Атаман Л. В.

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

У сучасному світі важливим питанням є трудова міграція, яка є наслідком несприятливої демографічної ситуації, безробіття, низькооплачуваної роботи та глобалізації. Громадяни різних держав прагнуть переїхати у ті країни, де є попит на висококваліфікованих робітників з метою отримання стабільної високооплачуваної роботи. Зокрема, трудова міграція – це явище, яке протягом тривалого часу спостерігається в Україні, адже великий відсоток громадян надає перевагу заробітку закордоном, щоб забезпечити собі гідне матеріальне становище. З початком повномасштабного вторгнення важливими причинами трудової міграції стали нестабільна економіка, масова втрата робочих місць, закриття підприємств, небезпечні умови праці.

Варто зазначити, що питання трудової міграції становить великий інтерес серед науковців, які всеосяжно прагнуть описати причини та наслідки трудової міграції. Серед українських дослідників дану проблему вивчали О. Астахова, В. Капітан, М. Вівчарик, Т. Гнатюк, І. Ховрах, Ю. Гуменюк, І. Майданік. Незважаючи на те, що дані науковці висвітлили деякі аспекти трудової міграції, особливості сучасних міграційних процесів залишаються малодослідженими. Військові дії, які проводяться на території України, стали причиною посилення трудової міграції, що зумовлює актуальність даної проблеми.

Особливістю трудової міграції в Україні є те, що вона є широко поширеною практикою, яка відбувається як в межах країни, так і за її межами. Більшість українців, які мігрують за кордон, роблять це з метою заробітку на життя та покращення свого матеріального стану. Крім цього, специфічною рисою є те, що

на сьогоднішній день трудова міграція посилилася через дестабілізацію економіки країни. Ціни збільшуються і не відповідають рівню зарплат, що зумовлює незадоволення життєвих потреб [3, 133].

Головною причиною трудової міграції є прагнення знайти хорошу високооплачувану роботу, а метою – забезпечення матеріального благополуччя. Як відомо, протягом тривалого часу економіка України була організована таким чином, що громадяни не мали можливості забезпечити усі свої матеріальні потреби, що стало причиною масової трудової міграції [2, 21]. В умовах війни однією з головних причин є втрата робочих місць, адже військові дії стали спричинили знищення та пошкодження інфраструктури, втрати ланцюгів торговельних мереж і, як наслідок, зниження потенціалу ринку праці. Особливо відчутними є проблеми з працевлаштуванням у зоні активних бойових дій. У таких районах низький попит на робочу силу, адже громадяни не можуть працювати під постійними обстрілами через загрозу втрати здоров'я та життя. Через те, що багато українців були вимушені залишати зону бойових, у східній частині України різко знизився попит на товари та робочі послуги. Багато українців змушені були переїхати у західні регіони України, де також спостерігається зниження кількості робочих місць. Як наслідок, війна спричинила явище вимушеної трудової міграції.

Серед причин трудової міграції варто виділити:

- прагнення заробити кошти заради покращення рівня життя та стабільного матеріального становища (купівля квартири, машини, будівництво будинку). У цьому контексті метою трудової міграції є заробіток на матеріальні речі довготривалого вжитку;
- заробіток заради задоволення життєвих потреб людини — кошти на харчування, одяг, техніку та інші товари щоденного використання. До прикладу, у сьогоднішній час деякі особи прагнуть володіти хорошими телефонами. Крім того, вартість техніки значно перевищує середню заробітну плату, що змушує людей їхати закордон, щоб заробити гроші;

- прагнення заробити кошти заради того, щоб мати змогу відкрити власний бізнес. Як правило, в Україні дуже важко отримати стартовий капітал для того, щоб відкрити власну справу, що стає причиною заробітку закордоном. У цьому контексті варто відзначити, що в умовах війни багато підприємців почали закривати свій бізнес. Як наслідок, держава забезпечила надання громадянам коштів для того, щоб розпочати власну справу;
- мотиви нематеріального характеру, серед яких варто відзначити подорожі, прагнення покращити знання мови, дізнатися про іноземні культури тощо;
- переїзд закордон внаслідок бойових дій, які загрожують втратою здоров'я та життя [1, 108].

Одним із найгірших наслідків трудової міграції в Україні є зменшення кваліфікованих працівників, що може негативно вплинути на розвиток економіки та соціальну сферу країни, які і так зазнали впливу під час військових дій. Варто зазначити, що на сьогоднішній день українці відзначають ще одну негативну причину, котра раніше не була поширеною – руйнування сімей, що зумовлено тим, що один член сім'ї довгий час перебуває в іншій країні. Крім того, трудова міграція може спричиняти економічну та соціальну нерівність в країні. Так, наявність можливості виїхати за кордон для роботи може спонукати людей з менш розвинених регіонів України відкладати розв'язання соціально-економічних проблем у своїх регіонах та мігрувати до більш розвинених країн.

З іншого боку, трудова міграція може мати позитивний вплив на розвиток економіки країни. Наприклад, переїзд українців за кордон може зменшити кількість безробітних, що особливо актуальне у сьогоднішній час. Як зазначено вище, багато українців залишилися безробітними через знищення інфраструктури, підприємств та скорочення робочих місць.

Висновки. Отже, на сьогоднішній день трудова міграція – це важлива проблема економіки та демографічної ситуації України. Причинами цього явища, як правило, є бажання задоволення матеріальних проблем. Тим не менш, в умовах війни трудова міграція часто є вимушеною, адже багато громадян втратили роботу і не мають можливості задовольнити елементарні життєві потреби через

відсутність матеріальних засобів існування. Як висновок, дане явище негативно впливає на економіку, адже багато висококваліфікованих працівників перестають бути працевлаштованими в Україні.

Список використаних джерел

1. Зубик А. І. Сучасна трудова міграція українського населення в Польщу. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія*. 2014. № 1. С. 107– 113.
2. Мельник В. Глобалізація світового господарства: навчальний посібник, 2017. Харків. 321 с.
3. Ушенко Н.В., Покормяк А.С. Міжнародна міграція робочої сили: причинно-наслідковий аналіз. *Інтернаука*. 2018. № 2. С. 132-145